

14.1.2019

Tiedustelutermien sanasto fi-sv-en

Sanasto sisältää noin 30 tiedusteluun ja tiedonhankintaan liittyvää käsitettä, joita on tarvittu sekä siviili- että sotilastiedustelulainsäädännön uudistamiseen liittyvässä käänntämisessä. Sanasto on koottu valtioneuvoston kanslian kielitoimialalla yhteistyössä tiedustelulainsäädännön valmisteluun erikoistuneiden asiantuntijoiden kanssa.

Sanasto sisältää suomenkielisille tiedustelutermeille ruotsin ja englanninkieliset huolella pohditut vastinesuosituksset. Lainsäädäntöhankkeessa on syntynyt myös joitakin aivan uusia käsitteitä. Sanasto tarjoaa yhtenäiset termien käytön suosituksset kaikille alan toimijoille.

Tiedustelulainsäädännön uudistukset ovat sanaston julkaisuhetkellä käsittelyssä eduskunnassa ja säädöstekstien lopullisia linjauksia odotetaan vielä. Sanastotiedosto sisältää lakiluonnoksista ja niitä käsittelevistä muistioista poimittuja otteita. Pykälätekstien ja termien lopullinen muotoilu saattaa muuttua lakiesitysten käsittelyn edetessä eduskunnassa. Sanastoa voidaan siksi joutua päivittämään.

Sanaston erikielisistä termeistä päätettäessä on huomioitu aiemmin käytetty terminologia, mutta on myös tehty muutoksia aiempiin termilinjauksiin, erityisesti tiedonhankintaan liittyviin englanninkielisiin termeihin. Annettuja vastineita voi nyt käyttää tiedustelulainsäädännön uudistamiseen liittyvissä yhteyksissä. Voimassa olevassa lainsäädännössä, esim. poliisilaissa, käytetyt termit ovat kuitenkin vielä käytössä, kunnes uusi laki on tullut voimaan ja esimerkiksi poliisilaista on tehty uusi englanninkielinen käännös. Tiedonhankintaan liittyvä muuttunut englanninkielinen termistö otetaan siis laajempaan käyttöön tiedustelulainsäädännön hyväksymisen jälkeen.

Sanastoon liittyviä kysymyksiä ja kommentteja voi lähettää osoitteeseen [termineuvonta\(at\)vnk.fi](mailto:termineuvonta(at)vnk.fi).

Ordlista över underrättelsetermer fi-sv-en

Ordlistan innehåller ca 30 sådana termer i anknytning till inhämtning av underrättelser och information som har använts vid översättningen av reformerna av lagstiftningen om civil och militär underrättelseinhämtning. Ordlistan har sammanställts inom språksektorn vid statsrådets kansli i samarbete med experter som deltog i beredningen av underrättelseslagstiftningen.

Ordlistan innehåller noggrant övervägda termrekommendationer på svenska och engelska för de finska underrättelsetermerna. Också några helt nya begrepp har utarbetats under lagberedningsprojektet. Ordlistan tillhandahåller enhetliga rekommendationer för termanvändningen för alla aktörer inom området.

När ordlistan publiceras behandlas reformerna av underrättelseslagstiftningen som bäst i riksdagen och de slutliga riktlinjerna i lagstiftningen är ännu inte fastslagna. Ordlistan innehåller utdrag ur

lagförslagen och promemoriorna. Paragraftextens och termernas slutliga form kan ändras under riksdagens behandling av lagförslagen. Det är därför möjligt att ordlistan måste uppdateras. När ordlistans termer på de olika språken fastställdes har tidigare använd terminologi beaktats, men det har också gjorts ändringar i de tidigare riktlinjerna, i synnerhet när det gäller de engelska termerna för informationsinhämtning. De motsvarande termerna på engelska kan nu användas i sammanhang som gäller den reformerade lagstiftningen om underrättelseinhämtning. Termerna i den gällande lagstiftningen, t.ex. i polislagen, används dock tills lagändringen har trätt i kraft och det finns en ny engelsk översättning av t.ex. polislagen. Den ändrade engelska terminologin som gäller informationsinhämtning tas mer omfattande i användning efter att underrättelselagstiftningen har godkänts.

Frågor och kommentarer som gäller ordlistan kan skickas till [termineuvonta\(at\)vnk.fi](mailto:termineuvonta(at)vnk.fi).

Sanasto sisältää seuraavat suomenkieliset termit:

tiedustelu	kotimaan tiedustelu
tiedustelutoiminta	kotimaan tiedustelutoiminta
tiedustelutieto	ulkomaantiedustelu; ulkomaan tiedustelu
tiedonhankinta	ulkomaan tietojärjestelmätiedustelu
tiedustelumenetelmä	vieraan valtion tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu
tiedonhankintakeino; tiedonhankintamenetelmä	ulkomaan henkilötiedustelu
salainen tiedonhankintakeino	tietoverkkotiedustelu; verkkotiedustelu
sotilastiedustelu	paikkatiedustelu
sotilastiedustelutoiminta	laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa
siviilitiedustelu	laki sotilastiedustelusta
siviilitiedustelutoiminta	tiedusteluvaltuutettu
turvallisuustiedustelu	tiedustelutoimivaltuudet
turvallisuustiedustelutoiminta	tiedonhankintatoimivaltuudet
rikostiedustelu	tiedustelukielto
henkilötiedustelu	tiedustelutehtävä
tietoliikennetiedustelu	

tiedustelu

Selite: Julkisiin ja ei-julkisiin lähteisiin kohdistuvaa tiedonhankintaa, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja lisätä ymmärrystä erilaisista uhista, riskeistä, mahdollisuuksista ja muutoksista niin maan sisällä kui rajojen ulkopuolella. Tiedustelutoiminnan tavoitteena on tuottaa varhaisvaiheen tietoa, joka mahdollistaa uhkiin, riskeihin, mahdollisuuksiin ja muutoksiin vaikuttamisen ja varautumisen. Tiedusteluun kuuluu tiedon analysointi, jonka avulla erilaisia turvallisuusympäristön epävarmuustekijöitä pyritään jäsentämään, vähentämään ja tapauskohtaisesti myös hyödyntämään.

[*Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, https://defmin.fi/files/3016/Suomalaisen_tiedustelulainsaadannon_suuntaviivoj_a.pdf*];

Tiedonhankintaa, jonka tarkoituksena on selvittää valtion turvallisuutta koskevia uhkia, riskejä ja mahdollisuuksia. Ihmisten liikkeit, tavara-kaupat ja rahansiirrot ovat kuumaa valuuttaa. Tiedusteluun kuuluu myös tiedon analysointi. Voi tapahtua maan sisällä tai rajojen ulkopuolella. [YLE]

sv underrättelseinhämtning

Lisätieto: Tiedustelu som fristående ord = underrättelseinhämtning eller i pl. underrättelser "vår uppgift är att inhämta underrättelser", "samarbetet om materiel och underrättelser innebar inget brott mot neutraliteten"; i sammansatta ord = underrättelse-, t.ex. underrättelseinhämtning, underrättelsetjänst, underrättelsearbete.

sv inhämtning av underrättelser

en intelligence

Lisätieto: Suomenkielinen termi tiedustelu tarkoittaa toimintaa, johon kuuluu sekä tiedonhankinta että tiedon käsittely. Englanninkielinen intelligence-termi puolestaan viittaa sekä tiedustelutietoon että toimintaan [IATE]. Tarvittaessa toimintaa tarkoitettaessa voi lisätä gathering-sanana. Jos tarvitaan tietoa, mitä tiedustelutoiminta käsittää, voi käyttää fraasia intelligence gathering and analysis. tiedustelumenetelmät = intelligence gathering methods; methods of intelligence gathering; salassa käytettävät tiedustelumenetelmät = covert intelligence gathering methods

Ks myös: tiedustelutieto

en intelligence gathering

tiedustelutoiminta

sv underrättelseverksamhet

en gathering intelligence

Lisätieto: gathering intelligence - aktiivista, suunnitelmallista toimintaa; verbinomainen
intelligence gathering - voi olla laajempi, väljempi yleiskielisempi; substantiivinomainen, sopii yhdyssanoissa esim. intelligence gathering methods;
Operation-sana yksikössä viittaisi yhteen operaatioon, monikko

operations voi tarkoittaa toimintaa yleensä. Esim. sotilas- ja siviilitiedustelutoiminnan yhteensovittaminen = coordination of military and civilian intelligence operations. Activities-sanaa käytetään myös, mutta se on usein liian yleistason sana.

luvaton tiedustelutoiminta = unlawful intelligence operations
 tiedustelutoiminnan valvonta = oversight of intelligence gathering
 laki tiedustelutoiminnan valvonnasta = act on the oversight of intelligence gathering

en intelligence gathering

en intelligence

en intelligence operations

en intelligence activities

tiedustelutieto

sv underrättelser

Lisätieto: underrättelseinformation förekommer t.ex. i Eur-lex och myndighetspublikationer och förarbeten i Sverige

sv underrättelseinformation

en intelligence

Lisätieto: Englanninkielinen intelligence-termi viittaa sekä tiedustelutietoon että toimintaan. Usein pelkkä intelligence riittää tiedustelutiedon vastineena. tiedustelutieto = tiedustelumenetelmällä saatu/hankittu tieto = intelligence; intelligence information; intelligence data; information acquired/obtained through intelligence methods
 tiedustelutiedon hankkiminen = acquiring/obtaining intelligence (information)
 tiedustelutiedon hävittäminen - deleting information/data (that has been/was) gathered...
 tieto ja tiedustelutieto = information and intelligence

en intelligence information

en intelligence data

tiedonhankinta

sv inhämtande av information

sv informationsinhämtning;

en information gathering

Lisätieto: Hylättävä vastine: intelligence gathering. Termin vastineena on aiemmin käytetty (esim. poliisilain käänöksessä) vastinetta intelligence gathering, mutta tämä muutetaan vastineeksi information gathering. Samalla muuttuu muita termejä: salainen tiedonhankinta = secret gathering of information; secret information gathering (aiemmin secret intelligence gathering [*poliisilaki*])
 (salaiset) tiedonhankintakeinot = (secret) information gathering

methods (aiemmin (secret) intelligence gathering methods; (secret) methods of gathering intelligence [*poliisilaki*])
 peitelty tiedonhankinta = covert gathering of information (aiemmin covert collection of intelligence; covert gathering of intelligence [*poliisilaki, pakkokeinolaki*])
 Huom. tietolähdetoiminta = use of covert human intelligence sources (ei tunnu oikealta muuttaa tätä human information source -termiksi).

en gathering of information

en gathering information

en gathering information and data

tiedustelumenetelmä

Selite: Tiedustelumenetelmiä ovat telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, tukiasematietojen hankkiminen, suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedonhankinta, tekninen kuuntelu, tekninen katselu, tekninen seuranta, tekninen laitetarkkailu, teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkiminen, peitetoiminta, valeosto ja ohjattu tietolähdetoiminta. Tiedustelumenetelmiä ovat myös tässä luvussa tarkoitetut paikkatiedustelu, jäljentäminen, lähetyksen pysäyttäminen jäljentämistä varten ja tietojen saanti yksityiseltä yhteisöltä. [*HE 202/2017 siviilitiedustelusta 5 a luku, 2 §*]

sv metod för underrättelseinhämtning

Lisätieto: Metoder för civil underrättelseinhämtning är teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning, teknisk observation av utrustning, inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor. Metoder för civil underrättelseinhämtning är även i detta kapitel avsedd platsspecifik underrättelseinhämtning och kopiering samt i detta kapitel avsett kvarhållande av en försändelse för kopiering och inhämtande av information från privata sammanslutningar. [*5 a kap. 2 § i RP 202/2017*].

sv underrättelseinhämtningsmetod

en intelligence gathering methods

Lisätieto: Englannin monikko luontevampi.
 Vastineena pelkkä intelligence method ei ole selkeä ilman kontekstia.

en methods of intelligence gathering

tiedonhankintakeino

Lisätieto: Poliisilain 5 luku käsittelee poliisin salaisia tiedonhankintakeinoja.

tiedonhankintamenetelmä

sv metod för informationsinhämtning

sv informationsinhämtningsmetod

sv metod för inhämtande av information

en methods of gathering information

Lisätieto: Englannin monikko luontevampi.

en information gathering methods

salainen tiedonhankintakeino

sv hemlig metod för inhämtande av information

en secret information gathering method

Lisätieto: Tiedonhankinta-termin vastineena on aiemmin käytetty (esim. poliisilain käännöksessä) vastinetta intelligence gathering, mutta tämä muutetaan vastineeksi information gathering.

sotilastiedustelu

Selite: Sotilastiedustelulla tarkoitetaan kohdennettua tietojen hankkimista ja hankittujen tietojen analysointia vallitsevasta turvallisuusympäristöstä sekä eri toimijoiden toimintakyvystä ja suunnitelmista, minkä tavoitteena on tuottaa tietoa Suomen ylimmän valtiojohdon ja Puolustusvoimien päätöksenteon tueksi. *[Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi]*; Sotilasviranomaisten suorittamaa tiedustelua, jolla tuotetaan strategista ja operatiivista toimintaympäristötietoa ja -arvioita ylimmän valtiojohdon ja puolustusvoimien johdon päätöksenteon tueksi. Sotilastiedustelu vastaa strategisen, operatiivisen ja taktisen ennakkovaroituksen antamisesta, maalittamistuesta ja puolustusvoimien tarvitsemista paikka- ja olosuhdetiedoista. Ennakkovaroitus mahdollistaa vastatoimenpiteiden toteuttamisen uhkaa vastaavasti. *[Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015]*; Sotilasviranomaiset hankkivat tietoa erilaisista uhkista. Ne ovat olla esimerkiksi paikkatietoja. Näin puolustusvoimat voi suunnitella tarvittavia vastatoimia, jos ja kun sotilaallinen uhka toteutuu. *[YLE]*

sv militär underrättelseinhämtning

Lisätieto: Med militär underrättelseverksamhet avses riktad informationsinhämtning och analysering av den information som inhämtats i den rådande säkerhetspolitiska omgivningen samt olika aktörers aktionsberedskap och planer i syfte att framställa information till stöd för statens högsta lednings och Försvarsmaktens beslutsfattande *[RP 203/2017]*.
I Sverige försvarsunderrättelseinhämtning och inhämtning av försvarsunderrättelser, www.riksdagen.se.
sotilasvastatiedustelu = militärt kontraspionage *[RP 203/2017]*

sv militär inhämtning av underrättelser

en military intelligence

Lisätieto: sotilasvastatiedustelu = military counterintelligence
Sotilasvastatiedustelulla tarkoitetaan sotilaallisen maanpuolustuksen

alalla Suomeen kohdistuvaa laittoman tiedustelutoiminnan ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvää rikosten ennalta ehkäisemistä ja paljastamista. *[Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi]*

sotilastiedustelutoiminta

sv militär underrättelseverksamhet

Lisätieto: I Sverige försvarsunderrättelseverksamhet, se t.ex. Lag (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

en military intelligence

en military intelligence operations

en military intelligence activities

siviilitiedustelu

Selite: Siviilitiedustelulla tarkoitettaisiin suojelupoliisin suorittamaa tiedonhankintaa ja tiedon hyödyntämistä kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tukemiseksi sekä muiden viranomaisten lakisääteisiä kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä varten *[HE 203/2017]*;
Siviiliviranomaisen suorittamaa tiedustelua, jolla tuotetaan tietoa ylimmän valtionjohdon päätöksenteon ja oman operatiivisen toiminnan tueksi muista kuin sotilaallisen maanpuolustuksen alaan liittyvistä aiheista. *[Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015]*;
Tiedonhankinta, jossa tuotetaan tietoa valtionjohdolle. Tietoa haetaan esimerkiksi tulevista terroriteoista, maanpetoksista tai järjestäytyneestä rikollisuudesta. Valtion johtoa kiinnostavat esimerkiksi Suomen ulko-turvallisuuspolitiikkaa uhkaavat teot. *[YLE]*

sv civil underrättelseinhämtning

Lisätieto: Med civil underrättelseinhämtning avses sådant inhämtande av information och utnyttjande av informationen som skyddspolisens utför för att skydda den nationella säkerheten till stöd för beslutsfattandet i den högsta statsledningen samt för övriga myndigheters lagstadgade uppgifter som har samband med den nationella säkerheten. *[RP 203/2017]*

sv civil inhämtning av underrättelser

en civilian intelligence

siviilitiedustelutoiminta

sv civil underrättelseverksamhet

en civilian intelligence

en

civilian intelligence operations

en civilian intelligence activities

turvallisuustiedustelu

Selite: Tiedustelua, jonka tarkoituksena on havaita, tunnistaa, ymmärtää ja torjua valtion sisäiseen tai ulkoiseen turvallisuuteen kohdistuvia uhkia. Turvallisuustiedustelun tiedonhankinta kohdistuu laajaan toimintaympäristöön eikä se ole samalla tavalla rikossidonnaista kuin rikostiedustelu. *[Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015]*

sv säkerhetsunderrättelseinhämtning

sv inhämtning av säkerhetsunderrättelser

en security intelligence

turvallisuustiedustelutoiminta

sv säkerhetsunderrättelseverksamhet

en security intelligence

en security intelligence operations

en security intelligence activities

rikostiedustelu

Selite: Lainvalvontaviranomaisen suorittamaa tiedustelua, jonka tarkoituksena on hankkia rikoksen estämisen, paljastamisen tai selvittämisen kannalta merkityksellistä tietoa rikollisista, rikoksista ja rikosenteko-olosuhteista. *[Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015];* Poliisin tiedustelu, joka liittyy rikoksiin ja rikollisiin. Päämääränä on estää, paljastaa ja selvittää rikoksia. Tiedustelun erottaa tutkinnasta se, että poliisi voisi etsiä tietoja jo ennen kuin rikos on tapahtunut. *[YLE]*

sv kriminalunderrättelseinhämtning

sv inhämtning av kriminalunderrättelser

en criminal intelligence

henkilötiedustelu

Selite: Henkilötiedustelulla tarkoitetaan tiedustelua, joka perustuu henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin. *[HE siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi 202/2017, <http://finlex.fi/fi/esitykset/he/2017/20170202?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20siviilitiedustelusta#idp454601920>];* Henkilötiedustelu (HUMAN INTELLIGENCE, HUMINT) yleisesti on tiedustelulaji, jonka päämääränä on tehtävään koulutetulla henkilöstöllä hankkia tietoa tiedonhankinnan kohdistuessa ihmisiin ja heidän hallussaan oleviin asiakirjoihin ja sähköisiin tallenteisiin.

Henkilötiedustelu voi tapahtua niin Suomen alueella kuin Suomen rajan ulkopuolella. Henkilötiedustelu kohdistuu nimenomaisesti ulkomaisiin kohteisiin ja olosuhteisiin, vaikka ne olisivatkin Suomen alueella.

Tarkoituksena on tuottaa tilannekuvan ja suorituskyvyn tueksi välttämätöntä tietoa, jonka pohjalta ylin valtiojohto johtaa välttämätöntä tietoa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen päätöksentekonsa tueksi. [*Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi*]

Henkilötiedustelulla tarkoitetaan tiedustelua, joka perustuu henkilökohtaisiin suhteisiin, henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin. Rakentamalla luottamuksellisia yhteistoimintasuhteita toisten henkilöiden kanssa henkilötiedustelulla voidaan hankkia keskeistä tietoa turvallisuusympäristöstä ja esimerkiksi asevoimien, tiedustelupalveluiden, yksittäisten henkilöiden tai organisaatioiden toiminnasta ja niiden kiinnostuksen kohteista Suomen maanpuolustukseen liittyvissä asioissa. Henkilötiedustelulla pystytään hankkimaan strategisen ja operatiivisen ennakkovaroituksen ja tiedustelutilannekuvan edellyttämiä tietoja. Henkilötiedustelulla voidaan tuottaa sellaista yksityiskohtaista tietoa, jota muilla tiedustelulajeilla on vaikeaa tai mahdotonta hankkia ja sen avulla voidaan luoda edellytyksiä myös muiden tiedustelulajien tehokkaalle hyödyntämiselle.

Henkilötiedustelu voidaan jakaa kolmeen kokonaisuuteen, jotka ovat lähdeoperaatiot, yleinen henkilötiedustelu ja tukioperaatiot.

Lähdeoperaatioissa tiedonhankkijana voi toimia vain henkilötiedustelukoulutuksen saanut tehtävään käsketty henkilö. Yleistä henkilötiedustelua tekevät henkilöt, jotka ovat saaneet suppeamman henkilötiedustelukoulutuksen. Yleiseen henkilötiedusteluun kuuluvat tapaamiset perustuvat usein henkilöiden virka-asemaan, ja tiedonhankinta tehdään avoimesti. Henkilötiedustelun tukioperaatioilla hankitaan tietoja henkilöistä ja kohteista. [*Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi*];

Henkilötiedustelu (HUMINT, Human Intelligence): Henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin perustuvaa tiedustelua. Henkilötiedustelua voidaan harjoittaa myös tietoverkon välityksellä. [*Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, https://defmin.fi/files/3016/Suomalaisen_tiedustelulainsaadannon_suuntaviivoj_a.pdf*]

Lisätieto: Henkilötiedustelun toimivaltuudet käytössä niin kotimaassa kuin ulkomailla. Henkilöön, esineeseen, tilaan, alueeseen ja omaisuuteen kohdistuva salainen tiedonhankinta, myös teknisellä laitteella. [*PLM esitys, https://www.defmin.fi/files/3747/Sotilastiedustelu_esitys.pdf*]

sv personbaserad underrättelseinhämtning

Lisätieto: Med personbaserad underrättelseinhämtning avses underrättelseinhämtning som baserar sig på personligt umgänge med eller personlig observation av en person eller ett annat objekt. [*RP 202/2017*];
Personbaserad underrättelseinhämtning kan ske både på Finlands territorium och utanför Finlands gränser. Personbaserad underrättelseinhämtning inriktar sig uttryckligen på utländska mål och förhållanden, också sådana mål som finns på Finlands territorium. Avsikten är att skapa en lägesbild och som stöd för kapaciteten inhämta nödvändig information utifrån vilken den högsta statsledningen

får nödvändig information till stöd för sitt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska beslutsfattande. [RP 203/2017]

sv personbaserad inhämtning av underrättelser

en human intelligence

Lisätieto: Human intelligence kattaa sekä ihmisen suorittaman että ihmiseen kohdistuvan tiedustelun. Jos pitää korostaa, että kohteena on ihmisiä, selittäväenä terminä voi käyttää intelligence gathering on individuals. US Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms: A category of intelligence derived from information collected and provided by human sources. Nato Glossary: collected by human sources.

tietoliikennetiedustelu

Selite: Suomen rajan viestintäverkossa ylittävään tietoliikenteeseen kohdistuva, tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuva tekninen tiedonhankinta sekä hankitun tiedon käsittely tiedustelutehtävän suorittamiseksi (tietoliikennetiedustelu). [Laki sotilastiedustelusta, luonnos]; Tietoliikennetiedustelulla tiedonhankintalakityöryhmä tarkoitti Suomen rajat ylittävissä tietoliikennekaapeleissa liikkuvaan tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua. [HE 203/2017]; Tietoliikennetiedustelulla tarkoitettaisiin lain 2 §:n mukaan Suomen rajan viestintäverkossa ylittävään tietoliikenteeseen kohdistuvaa, tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuvaa teknistä tiedonhankintaa sekä hankitun tiedon käsittelyä. [HE 202/2017]; Tietoliikennetiedustelulla tarkoitetaan sitä, että viranomaisen voi saada kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeää tietoa Suomen rajat ylittävistä tietoliikennekaapeleista. Ehdotettu sääntely ei mahdollista yleistä, kohdentamatonta ja kaiken kattavaa tietoliikenteen seurantaa tiedustelutoiminnassa, vaan viranomaisen on esitettävä perustelut, miksi on välttämätöntä seuloa tiettyä tietoliikennettä tiettyä aikana. Tietoliikennetiedustelua saisi käyttää ainoastaan suojelupoliisi ja sotilastiedusteluviranomainen. Käräjäoikeus päättää tietoliikennetiedusteluluvan myöntämisestä viranomaisille. [<https://intermin.fi/tiedustelu/usein-kysytyt-kysymykset>]; Tiedustelu, joka kohdistuu esimerkiksi puhelutietoihin, sähköposteihin, tekstiviesteihin ja Skype-puheluihin. Myös erilaiset palvelunestotiedot kiinnostavat. Tieto liikkuu sekä Suomessa että yli rajan. [YLE]

Lisätieto: Tietoliikennetiedustelu voidaan jakaa kolmeen eri toimivaltuuteen: teknisten tietojen käsittely, valtiolliseen toimijaan kohdistuva tietoliikennetiedustelu ja muuhun kuin valtiolliseen toimijaan kohdistuva tietoliikenteen tiedustelu. [PLM esitys, https://www.defmin.fi/files/3747/Sotilastiedustelu_esitys.pdf]

sv underrättelseinhämtning som avser datatrafik

Lisätieto: Eget begrepp för Finland, får inte blandas ihop med liknande begrepp i andra staters lagstiftning. Med underrättelseinhämtning som avser datatrafik avses enligt lagens 2 § teknisk informationsinhämtning riktad mot datatrafik i kommunikationsnät som överskrider Finlands gräns, vilken baserar sig på automatiserad avskiljning av datatrafiken samt behandling av den

inhämtade informationen. [RP 202/2017];

Med underrättelseinhämtning som avser datatrafik avses att en myndighet från de datakommunikationskablar som överskrider den finska gränsen kan få sådan information som är viktig med tanke på den nationella säkerheten. De föreslagna bestämmelserna möjliggör inte allmän, oriktad och heltäckande övervakning av datatrafiken i underrättelseverksamheten, utan myndigheten måste motivera varför det under en viss tid är nödvändigt att filtrera viss datatrafik. Underrättelseinhämtning som avser datatrafik får användas endast av Skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheten. Tingsrätten beslutar om beviljande av tillstånd till underrättelseinhämtning som avser datatrafik för myndigheter. [<https://intermin.fi/sv/lagstiftningen-om-civil-underrattelse/fragor-och-svar>]

en network traffic intelligence

Lisätieto: Hylättävä vastine: telecommunications intelligence (tulee miellelyhtymä telekuunteluun ja vastaaviin, joten ei hyvä; tietoliikennetiedustelussa ei ole kyse sellaisista).

kotimaan tiedustelu

sv underrättelseinhämtning inom landet

sv underrättelseinhämtning i Finland

en domestic intelligence

Lisätieto: Intelligence relating to activities or conditions within the United States that threaten internal security and that might require the employment of troops; and intelligence relating to activities of individuals or agencies potentially or actually dangerous to the security of the Department of Defense. [https://fas.org/irp/doddir/dod/jp1_02-april2010.pdf]

kotimaan tiedustelutoiminta

sv underrättelseverksamhet inom landet

sv underrättelseverksamhet i Finland

en domestic intelligence

en domestic intelligence operations

en domestic intelligence activities

ulkomaantiedustelu

Selite: Ulkomaantiedustelulla tarkoitetaan kansallisen turvallisuuden kannalta olennaisen tiedon hankkimista ulkomaisista olosuhteista ja kohteista. Ulkomaantiedustelun tarkoituksena on tuottaa ylimmän valtionjohdon turvallisuuspoliittisen päätöksenteon sekä vakavien ulkoisten turvallisuusuhkien torjunnan kannalta välttämätöntä tietoa. [HE203/2017];
Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelussa ja ulkomaan henkilötiedustelussa on kyse ulkomailla tapahtuvasta toiminnasta, jolloin

niistä voidaan käyttää yhteistä nimitystä ulkomaan tiedustelu.

[Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015];

Ulkomaan tiedustelulla tarkoitettaisiin turvallisuusviranomaisten aktiivista toimintaa tiedon hankkimiseksi sellaisista ulkomailla oleskelevista yksittäisistä tai valtiollisista toimijoista, jotka saattavat uhata Suomen kansallista turvallisuutta tai muita yhteiskunnan elintärkeitä etuja. *[HE203/2017];*

Tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja arvioineen tiedonhankintalakityöryhmän mukaan tiedustelutoimintaa varten olisi välttämätöntä säätää ulkomaan henkilötiedustelusta, ulkomaan tietojärjestelmätiedustelusta ja tietoliikennetiedustelusta. Kahdesta ensimmäisestä tiedustelulajista käytetään yhteistä nimitystä ulkomaan tiedustelu. [...] Ulkomaan henkilötiedustelulla tarkoitettiin tiedonhankintalakityöryhmän mietinnössä ulkomaita koskevaa tiedustelua, joka perustuu henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin. Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelulla tarkoitettiin puolestaan ulkomailla sijaitsevassa tietojärjestelmässä käsiteltäviin tietoihin kohdistuvaa tietoteknisiin menetelmin tapahtuvaa tiedustelua.

Tietoliikennetiedustelulla tiedonhankintalakityöryhmä tarkoitti Suomen rajat ylittävissä tietoliikennekaapeleissa liikkuvaan tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua. Tiedonhankintalakityöryhmän esittämässä ulkomaan tietojärjestelmätiedustelussa ja ulkomaan henkilötiedustelussa oli kyse ulkomailla tapahtuvasta toiminnasta (ulkomaan tiedustelu). *[HE 203/2017];*

Sekä tietoliikennetiedustelun että ulkomaantiedustelun tarkoituksena olisi hankkia kansallisen turvallisuuden kannalta välttämätöntä tiedustelutietoa vakavista kansainvälisistä uhista. Toiminnalla tuettaisiin valtion ylimmän johdon päätöksentekoa ja varmistettaisiin sen perustuminen oikeaan, ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon. Toiminnalla myös mahdollistettaisiin toimivaltaisten viranomaisten ryhtyminen uhkien torjuntaan. *[HE 203/2017]*

ulkomaan tiedustelu

sv underrättelseinämtning som avser utländska förhållanden

Lisätieto: "Utomlands" ska undvikas då det kan innebära uppfattningen att verksamheten innehåller ett brott mot den folkrättsliga suveräniteten (att den som bedriver underrättelseinämtning befinner sig i utlandet dvs. på främmande stats territorium).

en foreign intelligence

Lisätieto: Foreign intelligence on kaikenkattava termi, jossa ei määritellä tarkemmin kohdetta ja sijaintia. Jos on tarvetta täsmällisempään ilmaisuun, voi käyttää esim. intelligence gathering on targets located abroad/in foreign countries; intelligence gathering on entities and individuals located abroad/in foreign countries.

ulkomaan tietojärjestelmätiedustelu

Selite: Tietojärjestelmätiedustelulla tarkoitetaan tietojärjestelmässä käsiteltäviin tietoihin kohdistuvaa tietoteknisiin menetelmin tapahtuvaa tiedustelua. Tätä vastaisi teknisenä tarkkailuna tehtävä tekninen laitetarkkailu ja osin tekninen kuuntelu. *[HE 203/2017];*

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelulla tarkoitetaan tietoteknisin menetelmin suoritettavaa tietojen hankkimista Suomen ulkopuolella olevasta tietojärjestelmästä. Puolustusvoimien tiedustelulaitos saa kohdistaa tietojärjestelmään ulkomaan tietojärjestelmä-tiedustelua, jos sillä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys tietojen saamiseksi tiedustelu-tehtävän kannalta. Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelu ei saa kohdistua henkilöiden väliseen luottamukselliseen viestintään. [*Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi*];

Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelulla tarkoitetaan ulkomailla sijaitsevassa tietojärjestelmässä käsiteltäviin tietoihin kohdistuvaa tietoteknisin menetelmin tapahtuvaa tiedustelua. Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelussa ja ulkomaan henkilötiedustelussa on kyse ulkomailla tapahtuvasta toiminnasta, jolloin niistä voidaan käyttää yhteistä nimitystä ulkomaan tiedustelu. [*Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015*]

sv underrättelseinhämtning som avser utländska datasystem

Lisätieto: Eget begrepp för Finland, får inte blandas ihop med liknande begrepp i andra staters lagstiftning. "Utomlands" ska undvikas då det kan innebära uppfattningen att verksamheten innehåller ett brott mot den folkrättsliga suveräniteten (att den som bedriver underrättelseinhämtning befinner sig i utlandet dvs. på främmande stats territorium).

en intelligence gathering on information systems located abroad

Lisätieto: Suomen oma käsite. Hylättäviä vaihtoehtoja: intelligence gathering on foreign information systems (foreign information systems ei näytetä käytettävän); foreign information systems intelligence (ei tiedä tarkoitetaanko, onko kyse foreign intelligence vai foreign information systems; ei näytetä käytettävän).

vieraan valtion tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu

sv underrättelseinhämtning som avser en främmande stats datatrafik

en intelligence on the network traffic of a foreign state

Lisätieto: Hylättävä vastine: foreign network traffic intelligence.

ulkomaan henkilötiedustelu

Selite: Ulkomaan henkilötiedustelulla tarkoitettiin tiedonhankintalakityöryhmän mietinnössä ulkomaita koskevaa tiedustelua, joka perustuu henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin. [*HE203/2017*];

Ulkomaan henkilötiedustelulla tarkoitetaan ulkomaita koskevaa tiedustelua, joka perustuu henkilökohtaiseen kanssakäymiseen taikka henkilön tai muun kohteen henkilökohtaiseen havainnointiin. Ulkomaan tietojärjestelmätiedustelussa ja ulkomaan henkilötiedustelussa on kyse ulkomailla tapahtuvasta toiminnasta, jolloin niistä voidaan käyttää yhteistä nimitystä ulkomaan tiedustelu. [*Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja, 2015*]

sv personbaserad underrättelseinhämtning som avser utländska förhållanden

Lisätieto: "Utomlands" ska undvikas då det kan innebära uppfattningen att verksamheten innehåller ett brott mot den folkrättsliga suveräniteten (att den som bedriver underrättelseinhämtning befinner sig i utlandet dvs. på främmande stats territorium).

en foreign human intelligence

Lisätieto: Sama kuin henkilötiedustelu - human intelligence eli tähän foreign human intelligence.
Hylättäviä vastineita: foreign intelligence collected by human sources; intelligence gathering on individuals located abroad; intelligence gathering by human sources/on individuals under foreign circumstances (ruotsinkielisen mallin mukaan, mutta tämä ei kuulosta luontevalta eikä näytä olevan kv-käytössä).

tietoverkkotiedustelu

Selite: tietoverkossa oleviin lähteisiin kohdistuva tiedonhankinta, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja lisätä ymmärrystä erilaisista uhkista, riskeistä, mahdollisuuksista ja muutoksista
Tietoverkkotiedustelu koostuu tietoliikennetiedustelusta ja tietojärjestelmätiedustelusta. Tietoverkkotiedustelua voi tapahtua niin maan sisällä kuin rajojen ulkopuolella. Tietoverkkotiedustelu on yleensä valtioiden valtuuttamaa toimintaa. [TSK, Kyberturvallisuuden sanasto, 2018]

verkkotiedustelu

sv underrättelseinhämtning som avser datanät

Lisätieto: Eget begrepp för Finland, får inte blandas ihop med liknande begrepp i andra staters lagstiftning.

en network intelligence gathering

Lisätieto: Suomen oma käsite. Network intelligence gathering on tietoverkkotiedustelun tavallisin vastine. Koska network-sana on kuitenkin niin yleinen, voi olla tarpeen joissakin tilanteissa täsmentää termiä käyttämällä information network tai data network -termejä. Cyber intelligence -termiä ei suositella.
Kyberturvallisuuden sanastossa vastineet intelligence gathering on information networks ja information networks intelligence.

en intelligence gathering on information networks

en information networks intelligence

paikkatiedustelu

Selite: Paikkatiedustelulla tarkoitettaisiin muussa kuin vakituiseen asumiseen käytettävässä tilassa tai sellaisessa tilassa, jossa tiedustelun kohteeksi on syytä olettaa joutuvan tietoa, josta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11, 13, 14, 16, 20, 21 §:n tai 22 §:n 2 momentin mukaan on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta, toimitettavaa tiedustelua esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi. Paikkatiedustelusta päättämistä koskevat säännökset olisivat 27 §:ssä. Päätöksentekotoimivalta jakautuisi sen mukaan, kohdistuuko

paikkatiedustelu kotirauhan suojaamaan paikkaan tai paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä tai yleinen pääsy siihen on rajoitettu tai estetty paikkatiedustelun toimittamisajankohtana vai ei. Ensiksi mainituissa tapauksissa tuomioistuin päättäisi paikkatiedustelusta tehtävään määrätyn tiedustelumenetelmien käyttöön perehtyneen suojelupoliisin päällystöön kuuluvan poliisimiehen vaatimuksesta. Jälkimmäisessä tapauksessa paikkatiedustelusta päättäisi suojelupoliisin päällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies. Paikkatiedustelu rinnastettaisiin ilmoittamisen osalta suunnitelmallisen tarkkailuun, peiteltyyn tiedonhankintaan, peitetoimintaan, valeostoon ja tietolähteen ohjattuun käyttöön, joista ei ole velvollisuutta ilmoittaa tiedonhankinnan kohteelle, jos asiassa ei ole aloitettu esitutkintaa. [HE 202/2017]

sv platsspecifik underrättelseinhämtning

Lisätieto: Med platsspecifik underrättelseinhämtning avses att söka efter ett föremål, egendom, dokument, information eller en omständighet i ett utrymme som inte används för stadigvarande boende eller i ett utrymme där man kan anta att det kommer att hamna information som blir objekt för underrättelseinhämtning och som man enligt 17 kap. 11, 13, 14, 16, 20, 21 § eller 22 § 2 mom. i rättegångsbalken är skyldig eller har rätt att vägra vittna om. Beslut om platsspecifik underrättelseinhämtning ska regleras i 27 §. Beslutsfattandet delas beroende på om den platsspecifika underrättelseinhämtningen riktas mot en hemfridsskyddad plats eller en plats som man inte har allmänt tillträde till eller om det allmänna tillträdet till den har begränsats eller förhindrats under den tidpunkt då den platsspecifika underrättelseinhämtningen genomförs eller inte. I det förstnämnda fallet beslutar domstolen om platsspecifik underrättelseinhämtning på yrkande av en för uppdraget förordnad polisman som hör till befälet vid skyddspolisen och som är förtrogen med användningen av metoder för underrättelseinhämtning. I det senare fallet beslutar chefen för skyddspolisen eller en för uppdraget förordnad polisman som hör till befälet vid skyddspolisen och som är förtrogen med användningen av metoder för underrättelseinhämtning om platsspecifik underrättelseinhämtning. I fråga om underrättande jämföras platsspecifik underrättelseinhämtning med systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, täckoperation bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor om vilka man inte är skyldig att underrätta objektet för inhämtandet av information om förundersökning inte har inletts i ärendet. [RP 202/2017]

en intelligence gathering on specific locations

en intelligence related to a certain location

laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa

Lisätieto: Epävirallinen lyhennetty lain nimi on suomeksi siviilitiedustelulaki. Laki käsittelee tietoliikennetiedustelun käyttämistä siviilitiedustelussa ja koskee Suojelupoliisin suorittamaa tiedonhankintaa ja tiedon hyödyntämistä.

sv lag om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik

Lisätieto: *[RP 202/2017]*

en **Act on the Use of Network Traffic Intelligence in Civilian Intelligence**

Lisätieto: Epävirallinen lyhennetty lain nimi on suomeksi siviilitiedustelulaki, joten lyhyempänä englanninkielisenä nimenä voi käyttää "Civilian Intelligence Act".

laki sotilastiedustelusta

sv lag om militär underrättelseverksamhet

en **Act on Military Intelligence**

tiedusteluvaltuutettu

Lisätieto: Oikeusministeriön esityksessä tiedustelun valvonnasta esitetään tiedusteluvaltuutetun viran perustamista. Tiedusteluvaltuutettu olisi riippumaton oikeudellinen valvoja, joka valvoisi tiedustelutoimintaa reaaliaikaisesti. Valtuutetulle ehdotetaan poikkeuksellisen mittavia valtuuksia tiedusteluviranomaiseen nähden. Tiedusteluvaltuutettu pystyisi viime kädessä määräämään tiedustelun lopetettavaksi, jos havaitsisi tiedusteluviranomaisen toiminnassa rikkeitä.
[<https://intermin.fi/tiedustelu/usein-kysytyt-kysymykset>]

sv **underrättelseombudsman**

Lisätieto: I justitieministeriets förslag om övervakning av underrättelseverksamheten föreslås att en tjänst som underrättelseombudsman ska inrättas. Underrättelseombudsmannen är en oberoende laglighetsövervakare som ska övervaka underrättelseverksamheten i realtid. Ombudsmannen föreslås ha exceptionellt omfattande befogenheter i förhållande till underrättelsemyndigheten. Underrättelseombudsmannen kan i sista hand bestämma att underrättelseinhämtning ska upphöra om hen upptäcker att det finns fel i underrättelsemyndighetens verksamhet.
[<https://intermin.fi/sv/lagstiftningen-om-civil-underrattelse/fragor-och-svar>]

en **intelligence ombudsman**

Lisätieto: tiedusteluvaltuutettu toiminto = office of the intelligence ombudsman (huom. ei function.)

tiedustelutoimivaltuudet

Lisätieto: Lain 4 luvussa säädettäisiin sotilastiedusteluviranomaisen toimivaltuuksista. Luvussa säädetyt toimivaltuudet vastaisivat menetelminä pääosin poliisilain 5 luvun salaisia tiedonhankintakeinoja. Lisäksi tiedustelumenetelmien käytön edellytykset olisivat vastaavat kuin poliisilaissa. *[HE 203/2017 sotilastiedustelusta]*

sv **befogenheter till underrättelseinhämtning**

Lisätieto: Metoder för underrättelseinhämtning (4 kap.) I 4 kap. regleras militärunderrättelsemyndigheternas befogenheter. De befogenheter som det föreskrivs om i kapitlet motsvarar som metoder betraktat i

huvudsak de hemliga metoder för inhämtande av information som i huvudsak anges i 5 kap. i polislagen och förutsättningarna för att använda dem motsvarar dem i polislagen *[RP 203/2017]*.

sv befogenheter att inhämta underrättelser

en intelligence powers

tiedonhankintatoimivaltuudet

Lisätieto: Suojelupoliisin tiedonhankintatoimivaltuudet perustuvat poliisin toimintaa koskeviin yleislakeihin, pääosin poliisilakiin sekä esitutkinta- ja pakkokeinolakiin. Tiedonhankintatoimivaltuuksien käyttö on sidottu rikoksen ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen sekä joissain tapauksissa vaaran torjumiseen *[HE 202/2017 siviilitiedustelusta]*

sv befogenheter till informationsinhämtning

Lisätieto: Skyddspolisens informationsinhämtningsbefogenheter baserar sig på allmänna lagar om polisens verksamhet, i huvudsak på polislagen samt förundersökningslagen och tvångsmedelslagen. Utövandet av informationsinhämtningsbefogenheterna anknyter till förebyggande, avslöjande och utredning av brott samt i vissa fall till avvärijande av fara. *[RP 202/2017]*

sv befogenheter att inhämta information

en information gathering powers

tiedustelukielto

sv förbud mot underrättelseinhämtning

en prohibition of intelligence operations

en prohibition on conducting intelligence operations

tiedustelutehtävä

Selite: Tiedustelutehtävällä tarkoitetaan pääesikunnan tiedustelupäällikön sotilastiedusteluviranomaiselle antamaa toimeksiantoa tiedustelutiedon hankkimiseksi 4 §:ssä tarkoitetusta sotilastiedustelun kohteesta. Tiedustelutehtävän on perustuttava 3 §:ssä säädettyyn sotilastiedustelun tarkoitukseen tai 16 §:ssä tarkoitettuun tietopyyntöön. *[Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi]*

sv underrättelseuppdrag

en intelligence tasking

Lisätieto: Verbirakenne on usein toimiva ratkaisu, esim. ... is tasked with acquiring intelligence information.